

RODA DE PREMSA
19 de desembre de 2007, a les 12.00h

INAUGURACIÓ
19 de desembre de 2007, a les 19.30h

L'exposició estarà oberta al públic del 20 de
desembre de 2007 al 30 de març de 2008

Exposició organitzada pel Musée national Picasso,
París i pel Museu Picasso, Barcelona

Museu Picasso
Dep. de premsa i comunicació
Montcada 15 - 23
08003 Barcelona
Tel. 932 563 026
museupicasso_prensa@bcn.cat

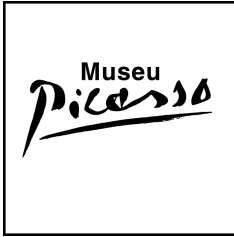
Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

SUMARI

1. PRESENTACIÓ
2. DADES DE L'EXPOSICIÓ
3. RECORREGUT
4. ÀMBITS
5. OBRES EXPOSADES
6. «Picasso o el col·leccionista que no ho era»
Hélène Parmelin

1. PRESENTACIÓ

El Museu Picasso de Barcelona es complau en presentar la col·lecció personal d'obres d'art de Pablo Picasso. Composta per més d'un centenar d'obres – entre les quals figuren prop de quaranta pintures de Renoir, Cézanne, Rousseau, Braque, Matisse i d'altres–, aquest conjunt excepcional és resultat d'una vida, i traça, a la seva manera, un retrat íntim de l'home.

Però la naturalesa d'aquesta col·lecció és peculiar. Picasso no té la mania, sovint devoradora i acumulativa, del col·leccionista tradicional. Aquesta col·lecció no és en absolut fruit d'un projecte *deliberat*. Les obres s'afegeixen al desordre dels estudis successius, escampades per terra, amb marc o sense, enmig dels seus propis quadres o penjades a la paret, sense ordre ni concert i sense cap pretensió de demostrar res. En certa manera, la col·lecció forma part del “fons” del seu estudi.

“Són els meus amics”: Picasso parla així de la seva col·lecció. “Al cap i a la fi, per què no s'ha de poder heretar dels amics?”, confessa un dia al seu marxant Kahnweiler. “En el fons, què és un pintor? Un col·leccionista que vol aplegar una col·lecció fent ell mateix els quadres que li agraden dels altres”. La creació passa abans que la possessió. Picasso manté amb la seva col·lecció una relació de creador a creadors (passats o presents). És un comerç íntim, viu i no sacralitzat.

“Per a mi, en l'art no hi ha ni passat ni futur. Si una obra d'art no pot viure en el present, no val la pena perdre-hi el temps”. Aquestes paraules de Picasso recorden la definició de modernitat formulada per Baudelaire el 1863: “La modernitat és allò que és transitori, fugisser, contingent, la meitat de l'art, l'altra meitat del qual és allò que és etern i immutable. *Hi ha hagut una modernitat per a cada antic mestre*”.

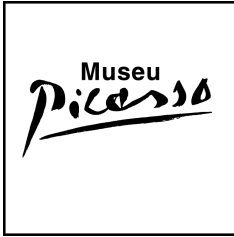
Picasso va ser sensible a aquesta modernitat, més o menys latent. Però, en canvi, aquesta col·lecció subratlla una dimensió *clàssica* de l'art de Picasso. Lluny de la imatge (errònia) de l'artista modern que fa taula rasa del passat i el present, Picasso apareix aquí *enfilat a les espatlles de gegants*.

“Vet aquí, doncs, un espanyol, proveït de les més antigues receptes franceses (Chardin, Poussin, Le Nain, Corot), en possessió d'un encanteri. Els objectes, les cares, el segueixen allà on vol. Un ull negre els devora, i entre aquest ull pel qual entren i la mà per on surten, són objecte d'una peculiar digestió” (Jean Cocteau, 1923).

Picasso volia cedir aquesta col·lecció a l'Estat francès, a condició que es mantingués íntegra. Quan va morir, els seus hereus van respectar-ne la voluntat. El Musée Picasso de París acull des d'aleshores el més essencial d'aquesta col·lecció, completada per altres obres cedides posteriorment pels hereus.

Com a museu monogràfic dedicat a l'artista, res té més sentit que mostrar conjuntament amb la col·lecció permanent del Museu Picasso de Barcelona el conjunt d'obres d'altres artistes que Picasso va conservar al llarg de la seva vida.

Cites BERNADAC, Marie-Laure, MICHAEL, Androula, *Picasso, propos sur l'art*, París, Gallimard, 1998.
 COCTEAU, Jean; FERMIGIER André (ed.), *Entre Picasso et Radiguet*. París, Hermann, 1997.

2. DADES DE L'EXPOSICIÓ

- La col·lecció personal d'obres d'art de Pablo Picasso està composta per més d'un centenar d'obres, entre les quals figuren prop de quaranta pintures de Renoir, Cézanne, Rousseau, Braque i Matisse, entre d'altres, així com peces d'art primitiu
- Aquest conjunt d'obres només s'ha exposat a Munic (Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung), l'any 1998, i ara, a Barcelona

La col·lecció, que forma part dels fons del Musée national Picasso, París, va ser mostrada, per primera vegada, l'any 1978, al Museu del Louvre

- El programa d'**activitats** a l'entorn de l'exposició inclou:

- Jornada de conferències sobre el col·leccionisme: amb la participació d'experts nacionals i internacionals com Michael C. Fitzgerald (Professor, Department of Fine Arts, Trinity College, Hartford, CT i comissari de l'exposició *Picasso and American Art*), David G. Torres (crític d'art i comissari independent), Alain Tarica (col·leccionista) i Guillermo de Osma (galerista), entre d'altres

Data: 12 de març de 2008

- Picasso i la seva col·lecció vista per: diverses aproximacions transversals tot visitant l'exposició, amb la participació, entre d'altres, de Peter Stepan (autor del llibre *Picasso's Collection of African and Oceanic Art: Masters of Metamorphosis*) i de l'artista Montserrat Soto

Dates: dimecres de febrer del 2008

- Taller infantil: La meva primera col·lecció, a càrrec de l'artista Maja Cecuk. Per a infants de 6 a 12 anys.

Dates: tots els dissabtes de febrer del 2008

- Visites comentades gratuïtes a l'exposició (incloses en el preu de l'entrada; reserva prèvia necessària) per a públic individual i per a grups
- La mostra ocupa la primera planta del palau Finestres i s'estructura en **8 àmbits**:
 - **Sala A:** Els mestres de la realitat
 - **Sala B:** Els mestres moderns
 - **Sala C:** Cézanne i Renoir
 - **Sala D:** Allò primitiu en l'art
 - **Sala E:** Admiració i rivalitat: Matisse
 - **Sala F:** Surrealismes
 - **Sala G:** L'amistat
 - **Sala H:** Fotografies
- L'exposició aplega **153** obres:
 - 43 pintures
 - 39 dibuixos
 - 41 fotografies
 - 20 peces d'art primitiu
 - 5 gravats
 - 5 collages

Procedents del Musée national Picasso, París, del Museu Picasso, Barcelona i de diverses col·leccions particulars

- Web de l'exposició:

www.museupicasso.bcn.cat/collecciopicasso

Títol:	<i>Picasso i la seva col·lecció</i>
Data:	Del 20 de desembre de 2007 al 30 de març de 2008
Roda de premsa:	19 de desembre de 2007, a les 12.00 hores
Inauguració:	19 de desembre de 2007, a les 19.30 hores
Lloc:	Museu Picasso de Barcelona Montcada, 15 - 23 08003 Barcelona Tel. 932 563 000 Fax. 933 150 102 museupicasso@bcn.cat
Horari:	De dimarts a diumenge de 10 a 20 hores Dilluns no festius, tancat
Preu:	Exposició: 5,80 € . Entrada general (exposició temporal + col·lecció permanent): 9 € . Condicions especials per a grups, menors de 16 anys, membres de l'ICOM, Targeta Rosa, estudiants, Carnet Jove, aturats, jubilats, passi acompanyant, famílies nombroses
Organitza:	Musée national Picasso, París i Museu Picasso, Barcelona
Superfície:	L'exposició ocupa la primera planta del palau Finestres. Els 1.000 m ² es distribueixen en 8 àmbits: <ul style="list-style-type: none"> - Sala A: Els mestres de la realitat - Sala B: Els mestres moderns - Sala C: Cézanne i Renoir - Sala D: Allò primitiu en l'art - Sala E: Admiració i rivalitat: Matisse - Sala F: Surrealismes - Sala G: L'amistat - Sala H: Fotografies
Catàleg:	Editat en català i castellà. Autors: André Malraux, Hélène Parmelin, Jean Leymarie i Hélène Klein, amb la col·laboració d'Emmanuelle Chevreière. 271 pàgines amb il·lustracions a color. Editat pel Museu Picasso (ICUB)
Obres:	43 pintures, 39 dibuixos, 41 fotografies, 20 peces d'art primitiu, 5 gravats i 5 collages procedents del Musée national Picasso de París

www.museupicasso.bcn.cat/collecciopicasso

ORGANITZACIÓ I PRODUCCIÓ:
MUSEU PICASSO, BARCELONA, EN
COL·LABORACIÓ AMB EL MUSÉE NATIONAL
PICASSO, PARÍS

DIRECTORA:
ANNE BALDASSARI (MUSÉE NATIONAL PICASSO,
PARÍS)

DIRECTOR:
PEPE SERRA

COMISSARI:
PHILIPPE SAUNIER (MUSÉE NATIONAL PICASSO,
PARÍS)

CONSERVADORA EN CAP:
SÒNIA VILLEGAS

COORDINACIÓ:
MONTSE TORRAS
AMB L'ASSISTÈNCIA D' ISABEL CENDOYA

RESTAURACIÓ:
REYES JIMÉNEZ

REGISTRE:
ANNA FÀBREGAS

CONSERVADORA DE LA COL·LECCIÓ:
MALÉN GUAL

PREMSA I COMUNICACIÓ:
MANEL BAENA

ADMINISTRACIÓ:
LLUÍS BAGUNYÀ I MERCÈ GABRIEL

BIBLIOTECA I DOCUMENTACIÓ:
MARGARIDA CORTADELLA

ARXIU FOTOGRÀFIC:
MARGARITA FERRER

ACTIVITATS:
MARTA IGLESIAS

CATÀLEG:
MARTA JOVÉ

PÀGINA WEB:
CONXA RODÀ

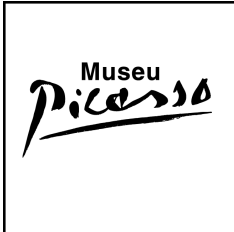
DISSENY DEL MUNTATGE:
LLUÍS PERA

GRAFISME:
LALI ALMONACID

DISSENY GRÀFIC DE LA CAMPANYA DE
COMUNICACIÓ:
OTTO & OLAF

PROJECTE GRÀFIC DEL CATÀLEG I MAQUETA:
VÍCTOR OLIVA. DISSENY GRÀFIC, SL

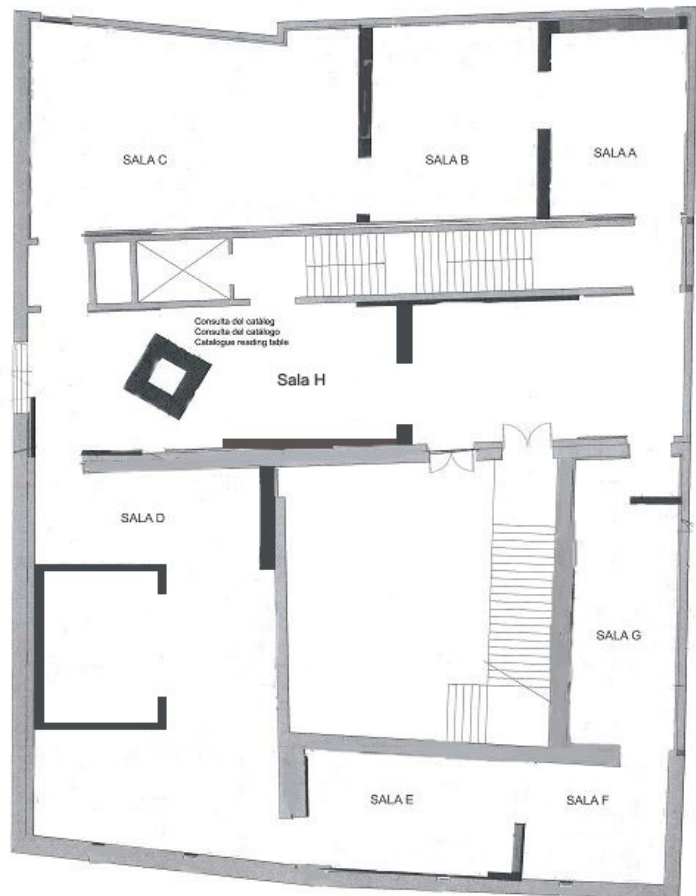
- El Museu Picasso vol agrair molt especialment als hereus de Picasso que hagin fet possible el préstec de les obres per a la presentació d'aquesta exposició a Barcelona

3. RECORREGUT

Primera planta

- Sala A:** Els mestres de la realitat
- Sala B:** Els mestres moderns
- Sala C:** Cézanne i Renoir
- Sala D:** Allò primitiu en l'art
- Sala E:** Admiració i rivalitat: Matisse
- Sala F:** Surrealismes
- Sala G:** L'amistat
- Sala H:** Fotografies

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

4. ÀMBITS

Textos: Philippe Saunier, comissari de l'exposició

Sala A: Els mestres de la realitat

Le Nain, Chardin, Corot: aquests són alguns dels antics mestres que, *a priori*, no esperem trobar entre les obres col·leccionades per Picasso, fins a tal punt semblen pertànyer al passat. Però, per a Picasso, les seves obres estan molt vives: ni fredament acadèmiques, ni banalment il·lusionistes, són l'expressió sensible d'artistes sincers i, en aquest sentit, són mostra d'una pintura *pura*. Cap artifici, cap virtuosisme, sinó una rectitud tenyida a vegades de manca de destresa: "Aquesta gent tenien moltes idees pel que fa a la composició, però no les seguien mai fins al final; les perdien de vista pel camí. De tota manera, potser aquesta manca de destresa és el que els dóna el seu encant", assenyala Picasso a propòsit dels Le Nain. Però també pensava en La Tour, Zurbarán i fins i tot Velázquez.

Així doncs, en aquestes obres, en les quals s'alien noblesa i trivialitat, hi trobem aquest contacte franc i sobretot inventiu amb la realitat a la qual Picasso es manté unit: "Mai no he estat fora de la realitat. Sempre he estat al nucli del que és real". En efecte, guitarres, pipes, taules i botelles delimiten el seu univers, fins i tot –i sobretot!– en la fase més abstracta del cubisme.

Per tant, la modernitat d'un Picasso s'adapta perfectament a l'herència dels mestres. Ni submissió servil davant seu, ni ruptura a qualsevol preu. "Artistes com Derain, Picasso i Braque no pensen a ser moderns, i la seva actitud molesta molt els nous rics de l'audàcia.

Ajuntament de Barcelona

Institut de Cultura

No s'adonen que una nimfa de Derain, una pipa de Picasso i una fruitera de Braque són tan moderns com una màquina d'escriure", observa Cocteau el 1919. "Des del punt de vista de l'art, no hi ha formes concretes ni abstractes; només hi ha formes que són mentides més o menys convincents", afirma Picasso per la seva part. I és que aquest arrelament en la realitat no impedeix –ans al contrari– la llibertat més gran.

Cites BERNADAC, Marie-Laure, MICHAEL, Androula, *Picasso, propos sur l'art*, París, Gallimard, 1998.
COCTEAU, Jean; FERMIGIER André (ed.), *Entre Picasso et Radiguet*. París, Hermann, 1997.

Sala B: Els mestres moderns

Aquesta secció inclou obres que encarnen els orígens del moviment modern. Els autors són una o dues generacions anteriors a Picasso. No hi ha cap impressionista, sinó pintors –Degas, Gauguin, Seurat, Vuillard– que, al contrari, van voler desmarcar-se d'un moviment que aquí brilla per la seva absència. Una absència significativa. En efecte, Picasso és d'una generació que rebutja l'impressionisme i els seus avatars tardans, perquè comparteix l'afirmació que Apollinaire va fer el 1908: "Ara és el moment per a un art més noble, més mesurat, més ben ordenat, més cultivat".

Ja cap al 1888 Gauguin augurava el sintetisme (colors llisos i purs fermament encerclats), un procediment recuperat pels nabís (Vuillard, *La cançó de bressol: Marie Roussel al llit*). En aquella mateixa època, es rendia als encants d'allò primitiu: "M'agrada la Bretanya, hi trobo coses salvatges, primitives. Quan els meus esclots ressonen sobre aquell terra de granit, sento el to sord, apagat i potent que busco en la pintura". Aquesta austeritat i aquesta força s'oposen als esquitxos de la pinzellada impressionista. Seurat, com els neoimpressionistes, comparteix també aquest desig d'ordre. El 1913, Apollinaire lloarà una tècnica que "posava ordre a les novetats impressionistes".

Picasso admirava Van Gogh, figura emblemàtica del geni, autor d'apassionades transposicions de la realitat que s'allunyen de les visions serenes dels impressionistes. Van Gogh no hi és, aquí, però el substitueix, a la seva manera, *La vinya* de Van Dongen, amb la seva nota expressionista. Ens queda Degas: el seu dibuix virtuós es fonamenta en deformacions expressives. Les seves criatures robustes ofereixen un contrapunt groller al món aristocràtic dels hipòdroms.

En definitiva, tots rebutgen l'il·lusionisme pictòric en benefici d'aquesta "visió organitzada subjectivament" preconitzada per Picasso.

Cites APOLLINAIRE, Guillaume, *Els Pintors cubistes, meditacions estètiques*. Barcelona, Quaderns Crema, 2000.
Carta de Gauguin a Schuffenecker, 1888.
BERNADAC, Marie-Laure, MICHAEL, Androula, *Picasso, propos sur l'art*, París, Gallimard, 1998.

Sala C: Cézanne i Renoir

Si bé és cert que la col·lecció de Picasso no inclou cap obra impressionista, Cézanne i Renoir, en canvi, hi estan ben representats: en molts aspectes són, en efecte, *dissidents* de l'impressionisme.

Picasso s'interessa primer per Cézanne, la pintura del qual es distancia d'una orientació massa imitativa i d'una visió massa immediata. Amb el seu sentit del volum i la importància que dóna a l'estructura geomètrica, Cézanne obre el camí als cubistes. Pel que fa a la pintura de Renoir, de la qual Picasso s'havia allunyat al començament ("Teníem vint-i-cinc anys, Renoir triomfava, ens calia fer una altra cosa", recorda), esdevé un model des de finals de la dècada del 1910. Renoir regenera una vena "clàssica" que no ofereix cap aspror. Els seus grans nus, robustos i sensuals alhora, s'alcen com una muralla contra la tendència a l'abstracció dels artistes més radicals de les avantguardes.

Cadascun d'ells a la seva manera –Renoir, en els seus grans nus, i Cézanne, en els seus paisatges i les seves sòlides figures– exalta l'ordre i l'autoritat de la forma. Davant de la "desconstrucció" impressionista, però també davant de les violències en la representació de la realitat practicades pels "moderns" més intransigents (els Picabia, Duchamp, etc.), apareixen com les figures tutelars d'un cert "classicisme modern" que triomfa als anys vint.

Cites: MASSON, André, *Le Rebelle du surréalisme, écrits*. París, Hermann, 1976.

Sala D: Allò primitiu en l'art

Hem oblidat fins a quin punt el moviment impressionista va acabar creant, quaranta anys després de la seva eclosió, el seu propi academicisme. Són les "fogueres tardanes de Sant Joan" (Charles Morice, 1905) que apareixen als estudis de començaments de segle: una multitud d'artistes, els noms dels quals han caigut en l'oblit, exploten la *recepta* consistent a "fustigar les tonalitats i donar una importància exagerada als matisos" (Marius-Ary Leblond, 1904).

Contra aquestes fórmules obsoletes cal procurar-se una ànima nova i verge i tornar a les fonts de l'art, pretesament més autèntiques i més pures. Ja al segle de les llums, l'afició al gòtic (i als objectes i temes xinesos o turcs) havia permès alliberar-se d'allò que els valors clàssics tenien de més normatiu i constrictiu. Neix un interès pels "primitius", que es desenvolupa al llarg del segle XIX (els "Barbuts" de l'estudi de David cap al 1800, els nazarens a Roma a partir del 1809, els preraphaelites anglesos el 1848...) i es radicalitza durant el segle XX. Aquest primitivisme beu de fonts múltiples i no exclusives: l'art de Gauguin i la seva afició per allò "salvatge", l'art romànic, l'art africà (descobert cap al 1905 per Derain i Matisse) i també el Duaner Rousseau. "El culte a Rousseau, instaurat a començaments d'aquest segle, va ser el senyal d'una reacció contra tots els manierismes, totes les mentides, tots els acudits, totes les fórmules mecàniques d'una pintura tan buida com artificial" (Adolphe Basler, 1926).

Les obres aplegades en aquesta secció són un testimoni, cadascuna a la seva manera, d'aquest desig de simplificació i autenticitat (que també comparteix Picasso) i que inaugura, en paraules de Derain, "una nova intel·ligència de les formes".

Cites MORICE, Charles, « Enquête sur les tendances actuelles des arts plastiques », *Mercure de France*, 1905.

LEBLOND, Marius-Ary, « L'Art sauvage », *Les Arts de la Vie*, 1904.

BASLER, Adolphe, « Le 'Douanier' Henri Rousseau », *L'Art Vivant*, 15/10/1926.

Sala E: Admiració i rivalitat: Matisse

Matisse i Picasso, considerats dos dels grans pintors del segle XX, han estat, sovint i precisament per aquest motiu, qualificats de rivals. Semblants en les seves audàcies, però profundament singulars, s'admiren en silenci, mentre romanen permeables al clima artístic de l'època: "Era una època de noves adquisicions. Fauvisme, l'exaltació del color; precisió del dibuix deguda al cubisme; visites al Louvre i influències exòtiques a través del Museu Etnogràfic de l'antic Trocadéro; totes aquestes coses van modelar el paisatge en què vivíem, en què viatjàvem, *i del qual vam sortir tots nosaltres*" (Matisse, 1952).

Tot i que l'un i l'altre estan a l'aguait dels seus respectius avenços en una emulació que els empeny a simplificacions radicals, no es copien. Perquè el desafiament és inventar, sempre i encara més: "L'estudi d'un pintor ha de ser un laboratori. El nostre ofici no consisteix a imitar, inventem. La pintura és una endevinalla" (Picasso, 1945).

A partir de la Segona Guerra Mundial, hi ha una aproximació entre tots dos, els intercanvis d'obres es multipliquen abans que comencin a intercanviar paraules: "Mai ningú no s'ha mirat tan bé com jo la pintura de Matisse. I ell, la meva..." (Picasso a Pierre Daix).

Cites WARNOD, André, « 'En peinture tout n'est que signe', nous dit Picasso », *Arts*, 29/06/1945.
 DAIX, Pierre, *Picasso créateur*. París, Seuil, 1987

Sala F: Surrealismes

Surrealista: Apollinaire en va ser el primer, el qui va crear aquesta paraula per a la seva obra de teatre *Les Mamelles de Tirésias* (1917). "No pretenc de cap manera fundar una escola, el que vull per damunt de tot és protestar contra aquest teatre en *trompe-l'œil* que constitueix la major part de l'art teatral d'avui", afirma i, tot seguit, precisa que vol abandonar el "color local convencional que acompanya el naturalisme en *trompe-l'œil*". Ja fa uns anys que Picasso també pretén expressar una realitat més poètica: "Aspiro a la semblança més profunda, més real que el que és real, que arribi al superreal". Cocteau ho expressa amb altres paraules: "D'entrada, les seves natures mortes semblen tan lluny del model com els pallassos de la nostra vestimenta i el nostre llenguatge -però si ens hi fixem, la veritat apareix, sorprenent, imprevista, com un *trompe-l'œil* superior".

Aquesta "escola" que Apollinaire es negava a fundar la crea l'escriptor André Breton a començaments dels anys vint. Fins i tot en redacta la "doctrina" (*Manifest del surrealisme*, 1924). El 1925, Picasso participa, a la galeria Pierre de París, en la primera exposició dels pintors surrealistes, juntament amb Ernst, De Chirico, Miró, Arp, Klee... La seva inventiva sense límits sembla afegir-se aleshores a un imaginari desbocat: "Crec que en l'origen de tota pintura, hi trobem una visió organitzada

subjectivament, o una il·luminació inspirada, de l'estil de la de Rimbaud" (Picasso, 1926). Paraules que remetent a les de Breton, quan preconitza un "dictat del pensament" i defineix el surrealisme com "un mitjà d'alliberament de l'esperit".

Això no impedeix que Picasso es negui a ingressar en les seves files. En no afiliar-se al moviment, conserva la llibertat, però sense comprometre el seu prestigi entre els surrealistes. Per a ells, continua sent un "gran iniciador" (Victor Brauner, 1953).

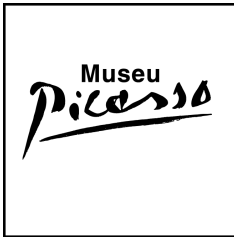
Cites: APOLLINAIRE, Guillaume, *Les Mamelles de Tirésias*. París, Sic, 1918.
Entrevista a Pablo Picasso, *Arts*, 1945.
COCTEAU, Jean; FERMIGIER André (ed.), *Entre Picasso et Radiguet*. París, Hermann, 1997.
BERNADAC, Marie-Laure, MICHAEL, Androula, *Picasso, propos sur l'art*, París, Gallimard, 1998.

Sala G: L'amistat

Picasso va suscitar, des de jove, l'admiració dels seus companys i col·legues, que veien en ell un artista destinat a un gran futur. Primer, a Barcelona, el pintor es relaciona amb nombrosos artistes, amb qui forma una sorollosa colla d'amics (els germans Fernández de Soto, Manolo, Casagemas, Sabartés, els germans Reventós, Canals, Pallarès...). En l'entusiasme d'aquells anys, no dubten a intercanviar-se dibuixos per reforçar la seva amistat i guanyar-se alhora l'admiració de l'artista.

Picasso conserva també, dels seus primers anys a París, obres en paper que li donen els seus nous amics, com el poeta Max Jacob (amb qui comparteix durant un temps el mateix sostre), el pintor André Derain (íntim de Picasso des de finals de l'any 1906), l'escriptor André Salmon (testimoni privilegiat de la creació de les *Demoiselles d'Avignon*), o Guillaume Apollinaire. Gràcies a aquests retrats més o menys hàbils de Picasso, ens fem una idea de la gran importància que donaven al pintor en els cercles de Montmartre. Molt més tard, el pintor americà Mark Tobey deixarà testimoni de la seva admiració pel mestre a través d'uns gravats.

Finalment, Picasso, que ho guarda tot, conserva també unes caricatures que li va fer Jean Cocteau durant l'estada a Roma el febrer de 1917 (durant la qual tots dos van preparar els decorats i vestuari de *Parade* per als Ballets Russos).

5. OBRES EXPOSADES

Hall:

Relació d'obres

1. Tiki

Illes Marqueses (Polinèsia), s. XIX

Fusta

Col·lecció privada

Sala A: Els mestres de la realitat

Relació d'obres

1. A partir de Louis Le Nain (c. 1600-1648)

L'alto del cavaller

Còpia antiga segons l'original pintat cap al 1640-1648

Oli sobre tela

RF 1973-70

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

2. Jean-Baptiste-Siméon Chardin (1699-1779) [Atribuït]

Taula de cuina i estris amb braó de xai

Cap al 1740

Oli sobre tela

RF 1973-62

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

3. Jean-Baptiste Camille Corot (1796-1875)

La italiana Maria di Sorre

1826-1827

Oli sobre paper

RF 1973-66

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

Ajuntament de Barcelona

Institut de Cultura

4. Jean-Baptiste Camille Corot (1796-1875)

Édouard Delalain

1845-1850

Oli sobre paper

RF 1973-65

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

5. Jean-Baptiste Camille Corot (1796-1875)

La casa del geògraf Malte-Brun, a

Marcoussis

Cap al 1850-1855

Oli sobre tela

RF 1973-64

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

6. Gustave Courbet (1819-1877)

Cap d'isard

Cap al 1875

Oli sobre tela

RF 1973-67

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

7. Maître des Cortèges (s. XVII)

La processó del bou, també anomenat *La festa del vi*

Mitjans del s. XVII

Oli sobre tela

RF 1973-71

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

Sala B: Els mestres moderns

Relació d'obres

1. Edgar Degas (1834-1917)

Pianista i cantant

1877

Monotip a tinta negra sobre paper, realçat amb aquarel·la i pastel

RF 35789

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

2. Edgar Degas (1834-1917)

A l'òmnibus

1877-1878

Monotip a tinta negra sobre paper

RF 35792

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

3. Paul Gauguin (1848-1903) [Atribuït]

Paisatge

Oli sobre tela

RF 1973-69

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

4. Georges Seurat (1859-1981)

Faldilla (Estudi d'un dels personatges per a Un diumenge d'estiu a la Grande Jatte)

1885

Llapis conté sobre paper

MP 3612

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

5. Georges Seurat (1859-1981)

Negra

1880-1881

Llapis de grafit sobre paper

MP 3613

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

6. Georges Seurat (1859-1981)

Dona dreta

Cap al 1881

Llapis conté sobre paper

MP 3616

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

7. Kees Van Dongen (1881-1968)

La vinya

Estiu del 1905

Oli sobre tela

RF 1973-92

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

8. Edouard Vuillard (1868-1940)

La cançó de bressol: Marie Roussel al llit

Finals del 1894

Oli sobre cartró encolat damunt un plafó de fusta enclavillat

RF 1973-93

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

9. Jean-Baptiste Camille Corot (1796-1875)

La petite Jeannette

Cap al 1848

Oli sobre paper encolat sobre tela

RF 1973-63

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

Sala C: Cézanne i Renoir

Relació d'obres

1. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Estudis de personatges antics (Projecte per a una decoració sobre el tema d'Edip)

1895

Oli sobre tela

RF 1973-82

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

5. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Natura morta amb peixos

1916

Oli sobre tela

RF 1973-85

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

2. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Banyista asseguda en un paisatge, anomenada Eurídice

1895-1896

Oli sobre tela

RF 1973-87

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

6. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Bust de model

1916

Oli sobre tela

RF 1973-84

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

3. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Paisatge mediterrani, Cagnes-sur-Mer

Cap al 1905-1910

Oli sobre tela

RF 1973-86

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

7. Paul Cézanne (1839-1906)

Cinc banyistes

1877-1878

Oli sobre tela

RF 1973-61

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

4. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)

Retrat de nena

Cap al 1910-1912

Oli sobre tela

RF 1973-83

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

8. Paul Cézanne (1839-1906)

El mar a L'Estaque

1878-1879

Oli sobre tela

RF 1973-59

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

9. Paul Cézanne (1839-1906)

Castell negre

1905

Oli sobre tela

RF 1973-60
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

10. Paul Cézanne (1839-1906)
La catedral d'Aix-en-Provence vista des del taller de Lauves
1904-1906
Aquarel·la i llapis sobre paper
RF 35794
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

11. André Derain (1880-1954)
Banyistes
1908
Oli sobre cartró
MP 3593
Dació Pablo Picasso, 1979
París, musée national Picasso

12. Georges Braque (1882-1963)
Ampolla, got i poma
Tardor del 1910
Oli sobre tela
RF 1973-58

Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

13. Georges Braque (1882-1963)
Tetera i pomes
1942
Oli sobre tela
RF 1973-57
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

14. Georges Braque (1882-1963)
La guitarra. Estàtua de terror
Novembre del 1913
Papiers collés, carbonet i guaix sobre tela
MP 1990-381
Dació Jacqueline Picasso, 1990
París, musée national Picasso

15. Màscara
Torres Straits, Austràlia, s. XIX
Metall, pintura, nacre, closca de molusc,
plomes de casuari
Col·lecció privada

Sala D: Allò primitiu en l'art

Relació d'obres

1. Henri Rousseau, El Duaner Rousseau (1844-1910)
Els representants de les potències estrangeres saluden la República en senyal de pau
1907
Oli sobre tela
RF 1973-91
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

2. Henri Rousseau, El Duaner Rousseau (1844-1910)
Autoretrat
Cap al 1900-1903
Oli sobre tela
RF 1973-88
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

3. Henri Rousseau, El Duaner Rousseau (1844-1910)
Retrat de la segona dona de l'artista
Cap al 1900-1903
Oli sobre tela
RF 1973-89
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

4. Henri Rousseau, El Duaner Rousseau (1844-1910)
Retrat de dona
Cap al 1895
Oli sobre tela
RF 1973-90
Donació Picasso, 1973-1978
París, musée national Picasso

5. Henri Matisse (1869-1954)

Marguerite

Hivern del 1906-1907

Oli sobre tela

RF 1973-77

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

6. Marie Laurencin (1883-1956)

La somniadora

Cap al 1911

Oli sobre tela

MP 3602

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

7. Amedeo Modigliani (1884-1920)

La cabellera negra, anomenada també

Noia morena, asseguda

Cap al 1918

Oli sobre tela

RF 1973-81

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

8. André Derain (1880-1954)

Retrat de noia

1914

Oli sobre tela

RF 1973-68

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

Estatuetes ibèriques

V -II s. abans de Crist

Bronze

París, musée national Picasso

Dació Pablo Picasso, 1979

9. Orant

MP 3625

10. Orant nu

MP 3626

11. Orant (còpia d'un bronze ibèric)

MP 3627

12. Toro

MP 3628

13. Orant (còpia d'un bronze ibèric)

MP 3629

14. Estatueta (bronze ibèric)

MP 3630

15. Orant

MP 3631

16. Orant

MP 3632

17. Orant

MP 3633

18. Orant

MP 3634

19. Orant (bronze ibèric)

MP 3635

20. Cap de moltó

Poble bozo, Mali

Fusta, placa de metall, tèxtil

MP 3642

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

21. Figura femenina de l'esperit d'una esposa blole

Poble baule, Costa d'Ivori, s. XX

Fusta, collaret

Col·lecció privada

22. Pom d'un bastó de comandament

Poble baule, yaure?, Costa d'Ivori, s. XX

Fusta

Col·lecció privada

23. Cap d'Oba

Regne de Benín (actual Nigèria)

Bronze

MP 3636

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

24. Ídol masculí

Poble suku, yaka o holo, Angola. República

Democràtica del Congo, s. XX

Fusta

Col·lecció privada

25. Porta

Kanak, Nova Caledonia, principis, s. XX

Fusta

Col·lecció particular

26. Màscara

Poble kru (antigament atribuïda al poble grebo/wobé), Costa d'Ivori, principis del s. XX

Fusta, pintura (blavenca), fibres

Col·lecció privada

27. Manuel Ortiz de Zárate (1886-1946)

Retrat de Picasso

Cap al 1920 [?]

Oli sobre tela

MP 3606

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

28. Joan Miró (1893-1983)

Autoretrat

1919

Oli sobre tela

RF 1973-79

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

29. Paul Guillaume (1891-1934)

6 fotografies d'escultures africanes

Gelatina de plata, prova

APPH 12547, 12549, 12551, 12552, 12555,
12557

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

Sala E: Admiració i rivalitat: Matisse

Relació d'obres

1. Henri Matisse (1869-1954)

Els Alps de Savoia

Primavera del 1901

Oli sobre tela enganxada damunt cartró

RF 1973-76

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

2. Henri Matisse (1869-1954)

Les Aiguilles Vertes i la Croix de Javernaz

Primavera del 1901

Oli sobre tela enganxada damunt cartró

RF 1973-75

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

3. Henri Matisse (1869-1954)

Cistell amb taronges

Inicis del 1912

Oli sobre tela

RF 1973-72

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

4. Henri Matisse (1869-1954)

*Noia asseguda, vestit persa anomenada
també Vestit violat, mocador vermell de
Venècia*

Desembre del 1942

Oli sobre tela

RF 1973-78

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

5. Henri Matisse (1869-1954)

Tulipes i ostres sobre fons negre
1943

Oli sobre tela

RF 1973-74

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

6. Henri Matisse (1869-1954)

Ram de flors a la xocolatera

Cap al 1902

Oli sobre tela

RF 1973-73

Donació Picasso, 1973-1978

París, musée national Picasso

7. Henri Matisse (1869-1954)

Papier découpé

Desembre del 1947

Paper retallat i guaix sobre paper

MP 3605

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

Sala F: Surrealismes

Relació d'obres

1. Salvador Dalí (1904-1989)

La memòria de la dona-nena

Cap al 1931

Tinta xinesa, tinta marró, llapis de grafit i llapis de color sobre paper

MP 3591

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

2. Salvador Dalí (1904-1989)

Figures surrealistes

1933-1934

Prova a llapis de grafit a partir de la reproducció d'un gravat de Picasso i d'un gravat original de Dalí, amb afegits de llapis de grafit de Dalí

MP 3253

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

3. Luis Fernández (1900-1973)

Composició eròtica

Cap al 1936

Llapis de grafit i vernís sobre dos fulls de paper

MP 3596

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

4. Luis Fernández (1900-1973)

Composició eròtica

Cap al 1936

Llapis de grafit, vernís i realços de guaix blanc sobre paper

MP 3597

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

5. Jacques Prévert (1900-1977)

Retrat de Salvadi d'Alors

Collage sobre una cromolitografia, realçada amb tinta

MP 3607

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

6. Jacques Prévert (1900-1977), André Villers (nascut l'any 1930)

"À Pablo Picasso"

Collage de paper sobre muntatge fotogràfic
MP 3609

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

7. Jacques Prévert (1900-1977)

Sobre

1956

Collage de cartró, paper i fotografia en un sobre

MP 3610

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

8. Max Ernst (1891-1976)

L'ocell boscà

Cap al 1927-1928

Oli sobre paper enganxat damunt cartró i *grattage*

MP 3595

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

9. Alberto Giacometti (1901-1966)

Retrat d'Innocenci X, segons Velázquez

Cap al 1942

Llapis de grafit sobre paper

MP 3599

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

10. Victor Brauner (1903-1966)

"Per a Picasso, gran iniciador"

28 de juny de 1953

Tinta xinesa, aquarel·la i cera sobre paper

MP 3617

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

11. Roland Penrose (1900-1984)

Collage

AP D31-112

París, musée national Picasso

12. Roland Penrose (1900-1984)

Collage

AP D31-113

París, musée national Picasso

Sala G: L'amistat

Relació d'obres

1. René-Georges-Hermann Paul, Hermann-Paul (1864-1945)

Retrat d'Alfred Jarry

Cap al 1901-1905

Aiguada de tinta, llapis conté, llapis de color, cera blanca, aquarel·la i guaix sobre paper encolat sobre cartró

MP 3598

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

2. Max Jacob (1876-1944)

Retrat de Picasso

Cap al 1904

Tinta marró sobre paper

MP 3600

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

3. Max Jacob (1876-1944)

Retrat de Manolo

Cap al 1904

Llapis negre, llapis vermell i tinta violeta sobre paper

MP 3601

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

4. Guillaume Apollinaire (1880-1918)

Els ocells canten amb els dits

1916

Aquarel·la i llapis sobre paper

MP 3588

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

5. Léon Bakst (1866-1924)

Esbós de vestit per al personatge de Costanza, per al ballet Donne di buon umore

1917

Llapis de grafit, aquarel·la i pintura daurada sobre paper encolat sobre cartró

MP 3589

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

6. André Derain (1880-1954)

Retrat de Picasso

Cap al 1908

Tinta violeta sobre paper

MP 3594

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

7. ANDRÉ SALMON (1881-1969)

Retrat de Picasso

1908

Aquarel·la sobre paper

MP 3611

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

8. Dora Maar (1907-1997) [Atribuit]

Picasso i la seva model

Llapis de grafit sobre paper

MP 3604

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

9. Jean Cocteau (1891-1963)

Retrat de Picasso

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-96

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

10. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Léon Bakst

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-97

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

11. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Léon Bakst

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-98

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

12. Jean Cocteau (1891-1963)

Retrat de Léon Bakst

Febrer del 1917

AP D31-99

Llapis de grafit sobre paper

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

13. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Serge de Diaghilev

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-100

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

14. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Giovanni Papini

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-101

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

15. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Léonide Massine

Febrer del 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-102

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

16. Jean Cocteau (1891-1963)

Caricatura de Maria Chabelska

Febrer 1917

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-103

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

17. André Derain (1880-1954)

Retrat de Picasso

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-106

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

18. André Derain (1880-1954)

Retrat d'Olga Picasso

Llapis de grafit sobre paper

AP D31-107

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

19. Mark Tobey (1890-1976)

Litografia

AP D31-115

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

20. Mark Tobey (1890-1976)

Litografia

AP D31-116

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

21. Mark Tobey (1890-1976)

Litografia

AP D31-117

Arxius Picasso

París, musée national Picasso

22. Marie Laurencin (1883-1956)

Carta a Henri-Pierre Roché

Novembre del 1915

Tinta, aquarel·la i llapis de color sobre paper

MP 3603

Dació Pablo Picasso, 1979

París, musée national Picasso

23. Lluís Bagaria (1882-1940)

Retrat de Picasso, amb boina i de perfil

Llapis plom sobre paper

MPB 110.948

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

24. Carles Casagemas (1880-1901)

Caricatura d'un guàrdia forestal

Llapis plom i aquarel·la sobre paper

MPB 110.944

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

25. Carles Casagemas (1880-1901)

Tres homes i una dona, ja vells, a l'aire lliure

Llapis conté sobre paper fregit

MPB 110.947

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

26. Julio González (1876-1942)

Composició i dos croquis

Cap al 1900

Llapis conté, llapis plom i llapis de colors sobre paper

MPB 110.977

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

27. Julio González (1876-1942)

Dona amb un nen a la falda, asseguda en un portal rústic

Cap al 1900-1904

Llapis conté i llapis de colors sobre paper

MPB 110.982

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

28. Julio González (1876-1942)

Mare amb nen i joveneta, assegudes en un portal

Llapis conté i llapis de colors sobre paper

MPB 110.983

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

29. Julio González (1876-1942)

Dona alletant un nen, i tres estudis de caps

Llapis conté sobre paper

MPB 110.984

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

30. Julio González (1876-1942)

Mare amb nen i dona vella

Cap al 1900

Llapis plom i llapis de colors sobre paper

MPB 110.986

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

31. Hortensi Güell (1876-1899)

Paisatge urbà

Oli sobre tela

MPB 110.941

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

32. Manolo Hugué (1872-1945)

Autoretrat

Cap al 1901

Llapis conté sobre paper

MPB 110.932

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

33. Ramon Riu i Dòria (1874-1907)

Retrat de Pablo Ruiz Picasso

Oli sobre tela

MPB 110.025

Donatiu Picasso, 1970

Museu Picasso, Barcelona

SALA H: FOTOGRAFIES

RELACIÓ D'OBRES

1. Pablo Picasso (1881-1973)

Retrat de Guillaume Apollinaire
París, estudi del boulevard de Clichy, 11
Tardor del 1910
Contratip
AP PH2817
París, documentació del musée national
Picasso

2. Pablo Picasso (1881-1973)

Retrat de Frank Burty Haviland
París, estudi del boulevard de Clichy, 11
Tardor-hivern del 1910
Contratip
París, documentació del musée national
Picasso

3. Brassai (1899-1984)

Picasso al seu estudi
París, estudi del carrer La Boétie, 13
1932
Gelatina de plata, prova
MP 1986-10
París, musée national Picasso

4. Pablo Picasso (1881-1973)

Autoretrat
París, estudi del carrer Schœlcher, 5
Cap al 1916
Gelatina de plata, prova
MP 1998-138
Antiga col·lecció Dora Maar
París, musée national Picasso

5. Cecil Beaton (1904-1980)

Picasso
París, estudi del carrer La Boétie, 23
Cap al 1932
Gelatina de plata, prova
MP PH356
París, musée national Picasso

6. Brassai (1899-1984)

L'estudi de Picasso
París, estudi del carrer La Boétie, 23
1932

Gelatina de plata, prova
MP 1986-16
París, musée national Picasso

7. Brassai (1899-1984)

L'estudi de Picasso
París, estudi del carrer La Boétie, 23
1932
Gelatina de plata, prova
MP 1986-17
París, musée national Picasso

8. Brassai (1899-1984)

L'estudi de Picasso
París, estudi del carrer La Boétie, 23
Hivern del 1932-1933
Gelatina de plata, prova
MP 1996-250
París, musée national Picasso

9. Pablo Picasso (1881-1973)

Vista de l'estudi
Royan, vil·la Les Voiliers
1940
Contratip
FP PH231
Donació de Sir Roland Penrose
París, documentació del musée national
Picasso

10. Brassai (1899-1984)

L'estudi de Picasso
París, estudi del carrer dels Grands
Augustins
1943
Gelatina de plata, prova
MP PH1986-30
París, musée national Picasso

11. Brassai (1899-1984)

L'estudi de Picasso
París, estudi del carrer dels Grands
Augustins
Cap al 1943
Gelatina de plata, prova
MP 1996-274

París, musée national Picasso

12. Robert Capa (1913-1954)

Picasso al seu estudi

París, estudi del carrer dels Grands

Augustins

Cap al 1944

Gelatina de plata, prova

MP PH2626

París, musée national Picasso

13. Alexander Liberman (1912-1999)

L'estudi de Picasso

París, estudi del carrer dels Grands

Augustins

1949

Gelatina de plata, prova

MP PH2400

París, musée national Picasso

14. Henri Cartier-Bresson (1908-2004)

L'estudi de Picasso

París, estudi del carrer dels Grands

Augustins

1951

Gelatina de plata, prova

MP PH2557

París, musée national Picasso

15. Alexander Liberman (1912-1999)

El dormitori de Picasso

Vallauris, vil·la La Galloise

Cap al 1953-1954

Gelatina de plata, prova

MP PH2401

París, musée national Picasso

16. André Ostier (1906-1994)

Bust de model de Renoir a l'estudi de Picasso

Canes, vil·la La Californie

Setembre del 1958

Contratip

MP PH1518/g

París, documentació del musée national Picasso

17. André Ostier (1906-1994)

Bust de model de Renoir a l'estudi de Picasso

Canes, vil·la La Californie

Setembre del 1958

Contratip

MP PH1518/b

París, documentació del musée national Picasso

18. André Gomès (1951-1997)

Retrat de nena i Natura morta amb peixos de Renoir, a l'estudi de Picasso

Canes, vil·la La Californie

Setembre del 1958

Gelatina de plata, prova

MP PH3469

París, musée national Picasso

19. André Gomès (1951-1997)

Bust de model de Renoir a l'estudi de Picasso

Canes, vil·la La Californie

Setembre del 1958

Contratip

MP PH3468

París, musée national Picasso

20. André Gomès (1951-1997)

Vista de l'estudi de Picasso

Mougins, vil·la Nôtre-Dame-de-Vie

Gelatina de plata, prova

AP PH7830

París, musée national Picasso

21. André Gomès (1951-1997)

Picasso amb dos quadres de Rousseau

Mougins, vil·la Nôtre-Dame-de-Vie

1965

Contratip

París, documentació del musée national Picasso

22. Franck Gelett Burgess (1866-1951)

Picasso al seu estudi

París, estudi del Bateau-Lavoir

1908

Contratip

París, documentació del musée national Picasso

23. Anònim

L'estudi de Picasso

París, estudi del carrer La Boétie, 23

Abans del 1937

Gelatina de plata, prova

AP PH7502

París, musée national Picasso

24. André Villers (nascut l'any 1930)

L'estudi de Picasso

Canes, vil·la La Californie

Cap al 1957

Gelatina de plata, prova

MP 1987-118

París, documentació del musée national

Picasso

25. David Douglas Duncan (nascut l'any 1916)

Picasso i Jacqueline Roque davant La processó del bou del Maître des Cortèges

Vauvenargues, primavera del 1959

Photography Collection

Harry Ransom Humanities Research

Center

The University of Texas at Austin

26. David Douglas Duncan (nascut l'any 1916)

Picasso amb La cançó de bressol: Marie

Roussel al llit de Vuillard

Vauvenargues, primavera del 1959

Photography Collection

Harry Ransom Humanities Research

Center

The University of Texas at Austin

27. David Douglas Duncan (nascut l'any 1916)

Picasso i Jacqueline Roque davant tres quadres de Matisse: Marguerite, Cistell amb taronges i Noia asseguda, vestit persa

Vauvenargues, primavera del 1959

Photography Collection

Harry Ransom Humanities Research

Center

The University of Texas at Austin

28. David Douglas Duncan (nascut l'any 1916)

Picasso entre els quadres de la seva col·lecció personal

Vauvenargues, primavera del 1959

Photography Collection

Harry Ransom Humanities Research Center

The University of Texas at Austin

29. David Douglas Duncan (nascut l'any 1916)

Picasso mirant la natura morta de Braque, Tetera i pomes

Vauvenargues, primavera del 1959

Photography Collection

Harry Ransom Humanities Research

Center

The University of Texas at Austin

30. Roberto Otero (1931-2004)

Jacqueline i Picasso, que sosté Tulipes i ostres sobre fons negre de Matisse, al costat de la màscara nimba

Vauvenargues, 13 d'agost de 1966

MPB 112.560

Donatiu de Roberto Otero, 1982

Museu Picasso, Barcelona

31. Edward Quinn (1920-1997)

L'estudi de Picasso

Mougins, vil·la Nôtre-Dame-de-Vie

Cap al 1963

Gelatina de plata, prova

París, documentació del musée national

Picasso

32. Lucien Clergue (nascut l'any 1934)

Picasso al costat d'una figura de les Illes Marqueses

Canes, La Californie, 4 de novembre 1955

Gelatina de plata

Col·lecció Lucien Clergue

Documents de vitrina:

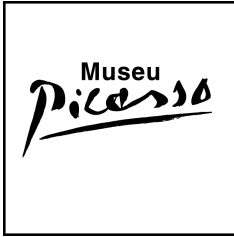
1. Anònim

3 fotografies d'estàtues etrusques conservades al museu de Cortone

Gelatina de plata, prova

APPH 12579; 12581; 12582

Arxius Picasso
Paris, musée national Picasso

6. «Picasso o el col·leccionista que no ho era»

«Picasso ou le collectionneur qui n'en est pas un», text publicat originalment a L'Œil, núm. 230, setembre de 1974, p. 6-10.

Hélène Parmelin

La «col·lecció» de Picasso... No em pertoca dir on, quan o com les teles que constitueixen aquesta fabulosa donació es van convertir en «una col·lecció».

«Col·lecció» d'un col·leccionista molt especial. Que no era «col·leccionista». Tot i així, dedicat plenament a la seva funció de creador, mantenia amb la creació dels altres — de tots els altres, passats o presents— relacions segons el seu propi tarannà. Segons la seva passió-pintura. Amb aquella característica que tenia Picasso de poder parlar d'igual a igual amb els més grans. I de manifestar davant seu alhora la més alta comprensió i fervor i la més gran humilitat.

La «col·lecció» de Picasso, és això abans que res: les seves relacions personals amb els pintors. Els seus vincles amb uns quants d'ells. Els seus entusiasmes sense mesura. I la manera com vivia en la seva companyia, com els tornava la vida, com els feia presents en la seva pròpia existència, sense conferir-los mai la trista qualitat de «passats». Com si la vida no només eterna, sinó perpètuament renovada de la seva pintura i la seva força, els atorgués una presència i una existència contemporània. Sempre va parlar de Delacroix, Van Gogh, Matisse o Cézanne com parlava de Max Jacob, Apollinaire o Éluard. Quan l'escoltàvem, no havien deixat de viure, tots plegats. Eren per sempre més els seus germans, els seus companys vivents, els seus socis. Sovint deia que mentre treballava tots els pintors eren presents al seu taller, darrere seu, mirant-lo...

De vegades també havia de lliurar batalla. Per exemple, quan va pintar la sèrie de *Las Meninas* en companyia de Velázquez. Una autèntica batalla alhora amb, contra i per a Velázquez.

Per a ell, Van Gogh no va ser mai una llegenda o un culte, ni unes teles desvinculades del seu creador, sinó una mena de Crist de la pintura, i no suportava que en cantessin les lloances o en clavessin amb xinxetes reproduccions en tots els llocs de les seves crucifixions, i encara menys que ho fessin els eterns crucificadors de la pintura, disposats a saludar l'aurèola de la seva resurrecció a cops de milions o a cantar les vides negres admirativament. Crec que no tenia cap obra de Van Gogh. Només posseïa la reproducció ampliada de les poques línies publicades en un diari d'Arles, enmig de dos successos (entre els quals un robatori de peixos), per assenyalar que havien ingressat a l'hospital un pintor holandès que s'havia tallat l'orella. Havia demanat aquesta foto al conservador del Musée d'Arles, i la guardava com una mena de prova amarga per ensenyar a la humanitat.

Si em refereixo a pintors que no eren en la seva «col·lecció», només és per intentar donar, si se'm permet la gosadia, una imatge una mica més real que de costum d'un creador que viu la vida de la creació i, quan posseeix teles de pintors, ni fa una «col·lecció» ni és «col·leccionista». Picasso no va anar mai de geni, encara que puguem afirmar que n'era un. No vivia, no es comportava, no donava espectacles «a l'estil geni». Tot i tenir una consciència clara d'ell mateix, no «genialitzava» mai. Era pintor, es definia com a pintor, pintor exclusivament, pintor en tot. La muntanya Sainte-Victoire va tenir un paper obvi en la seva decisió, ràpida, d'adquirir Vauvenargues. «Viurem a casa de Cézanne», deia a la seva dona. Aquesta gran vessant salvatge que s'alça davant del cel i aquesta paraula «Sainte-Victoire», que vol dir Cézanne per a qualsevol pintor, li semblaven màgiques. Van ser paraules mestres de la seva vida. Veure aquesta muntanya des de la seva finestra, era com veure Cézanne cada dia. Cézanne hi era present, amb una força que la gran devoció de Picasso encara multiplicava.

Dic tot això per insistir en el fet que la «col·lecció» de Picasso era essencialment, abans que res, la carn i la sang de la seva companyonia exaltada amb els homes de la pintura.

Quan ensenyava les teles, sentia un plaer immens. No es jactava de ser-ne propietari: retia un extraordinari homenatge als qui les havien pintat. No trobava paraules per expressar el seu entusiasme. Però davant dels Cézanne o els Matisse sempre deia: «Es pot fer res millor?...» Podem dir que se sentia orgullós d'ells, que els ensenyava amb l'orgull de demostrar als altres la seva grandesa. Quan portava les seves visites davant de les teles, el plaer que tenia en mirar-les s'incrementava amb l'homenatge que el nouvingut sabia retre'ls. Era una cerimònia... sense cerimònia. Quan ensenyava el *Castell negre* o *L'Estaque* —dues teles que per si mateixes ja constituïrien la donació més fabulosa— hi havia en la manera com les examinava, les comentava, insistia en la seva magnificència, una mena d'emoció que reflectia tota la seva passió.

Algunes teles van quedar penjades molt de temps a les parets de la sala de Vauvenargues on Picasso i la seva dona acostumaven a estar-se quan no pintava a dalt, al seu taller.

A Mougins, des que havia tornat de l'exposició del Grand Palais, el magnífic *Cistell amb taronges* de Matisse era repenjat a la paret al costat de l'«andana de l'estació»: és com Jacqueline havia batejat un gran sofà tou del rebedor, situat entre un apilotament de paquets de llibres i de teles, l'únic espai que se salvava de la invasió i on seien tot sovint. Era com una parada al peu de l'escala.

Cada vegada que Picasso dirigia la mirada cap al Matisse, exclamava: «És magnífic!» Aquí van començar tota mena de converses sobre Matisse. A l'andana de l'estació.

Hi havia altres Matisse —entre els quals una dona amb vestit malva— aixecats aquí i allà als respallers dels sofàs, a l'habitació on tothom podia xerrar, menjar i trobar-se. Els envoltaven centenars d'objectes-personatges, de teles-personatges i de fotografies, tan abundants i superposats que, en aquesta habitació de les trobades, de fet, no hi podia seure gaire gent.

Les teles vivien la vida comuna. Existien. I com que a més a més aquestes teles provenien d'intercanvis entre pintors, Picasso les estimava amb aquest gran amor-germà que sentia per Matisse. Entre elles, dos petits paisatges que s'assemblen tan poc al Matisse-llum que això podia sobtar.

Recordo el dia que ens els va ensenyar per primera vegada. Quan vaig entrar, em va demanar què en pensava, sense dir-me de qui eren. Vaig contestar: «Jo? No res. No en penso res...» Llavors van rajar els sarcasmes... Picasso i Pignon s'excitaven mútuament

sobre aquestes teles. En cada pinzellada, hi veien alguna cosa que «ja era Matisse». «Si un és pintor —afirmava Picasso—, ja se n'adona que tot Matisse és aquí, i cap a on anirà. Quan se sap ... Quan se'l coneix ... Els que no són pintors només miren la superfície, volen “esclat”! Si no, no veuen res!»

Ja hem esbossat una de les característiques d'aquesta «col·lecció»: unes relacions d'un pintor amb les teles dels pintors. La vida-pintura intensa del pintor que posseïa les teles de la «col·lecció». Això no té res a veure amb la tria d'un home que desitja amb passió posseir el que li agrada, o que té prou diners per permetre's els quadres que escull. Els Cézanne o els Matisse de Picasso, entre d'altres, són una mostra de fervor. I al mateix temps són testimonis de Picasso.

De la mateixa manera, es pot dir que la «prorrogació *sine die*» de l'exposició Picasso a Avinyó¹ no solament representa per a la ciutat i el món la possibilitat de veure en permanència una quantitat determinada de teles, sinó un cas únic en la història de la pintura: són totes les teles, sense excepció, d'aproximadament un any de treball d'un pintor. Plegades. I definitivament unides, com la coronació d'aquesta obra, per la mort. Perquè són, al mateix temps, les últimes. Podríem acabar amb una paradoxa. Dir que Picasso s'estimava tots els pintors. Com a pintors. Com a germans. Com a eterns buscadors desgraciats d'una veritat plasmada en la superfície, que té la característica de ser cent mil veritats possibles. Com a víctimes de la tria deliberada d'un «ofici» que és una passió, d'una «recerca» que no sap què busca, en la qual cada final només és un nou punt de partida. I en la qual els menys dotats, els més tristament convencionals dels homes, no deixen de tenir l'estrany anhel de fer sorgir en un tros de tela alguna cosa que els homes puguin veure per primera vegada, tot identificant-s'hi.

És cert que Picasso apreciava i respectava tots els pintors. Ara bé, quan la pintura posseïa aquesta summa presència que dóna la vida, hi bevia fent-hi les seves devocions. No, no havia reunit Matisse, Cézanne, aquella bella sanguina de Renoir que li agradava tant i les altres obres, segons la tria deliberada d'un «col·leccionista». De la mateixa manera que la mirada que tenia davant del Duaner Rousseau no s'assemblava gens a l'expressió que manifestava davant del *Castell negre*.

Mirava Rousseau amb una admiració entenedrida. Reia quan descrivia *Els representants de les potències estrangeres saluden la República en senyal de pau*. Reia amistosament. I és cert que la tela és sorprenent, graciosa, plena d'un percepció ingènua del món davant de la qual un pot entendre's i exclamar. Al mateix temps, però, és Rousseau, és a dir, l'expressió en pintura d'una ànima amb fe i imaginació.

Quan Picasso la contemplava —només la vaig veure una vegada—, semblava que es delectava i divertia amb la proesa del Duaner. I que s'estava mirant el mateix Duaner assegut sota el seu dosser al Bateau-Lavoir, el dia de la famosa gran festa durant la qual, entre el vi que rajava massa i l'àpat que es feia esperar, els pintors i els poetes van interpretar la gran comèdia de la «glòria a Rousseau». Al cap i a la fi, però, ningú no se la va empassar (ni tampoc, de fet, res del que va succeir aquella nit...). Amb bregues, bogeries i gatzara, i amb l'apoteosi del Duaner, li van procurar un plaer immens, tot recreant-se, per la seva banda, amb el seu escarni...

És així com Picasso mirava *La República* de Rousseau. Entre Apollinaire i Salmon. I, al mateix temps, exultava enfront de les imaginacions celestials d'aquest pintor que, per altra banda, s'estimava prou per tenir al dormitori, durant molts anys de la seva vida, dues petites teles seves, exclusivament.

Així doncs, he buscat una engruna de la veritat d'aquesta «col·lecció». Una col·lecció que fa córrer molta tinta. Estic una mica estranyada... Sembla que molts entesos es fan preguntes. Que els escriptors d'art s'interroguen. Amb raó o sense. Que de vegades la seva «desigualtat» els decep. Tot i que un sol d'aquests Cézanne ja podria satisfer totes les expectatives.

En aquestes teles —a més a més de l'esplendor del do— hi ha molt de Picasso. En la seva grandesa o en la seva cançó. No dic pas que en mirar-les un avanci gaire en la «comprensió», el «coneixement» o no sé què de Picasso. Però entre, per un cantó, el *Castell negre* i, per l'altre, el *Cistell amb taronges*, l'esperit i la possessió dels quals ja ens poden delectar fins a l'extrem —ja que finalment, aquesta donació porta aquestes obres

mestres al Louvre,ⁱⁱ és a dir, a nosaltres—, també podem pensar el següent: Picasso ha mort, i deu mil veritats escrites, dites, exaltades, odioses, verídiques, simpàtiques, innobles o caloroses pretenen, totes, ser la veritat. Que el futur ho aclareixi.

La veritat rau en les teles de Picasso. Que no menteixen. I mirant aquesta «donació», també molt impregnada de Picasso, tindrem de la seva ànima plenament dedicada a la pintura una perspectiva afegida. La qual, en vista d'un amor tan gran a Cézanne, Matisse i d'altres, mai no podrà ser mentidera.

ⁱ Es tracta de l'exposició de l'última obra de Picasso al Palau dels Papes a Avinyó, «Picasso 1970-1972», que es va inaugurar unes quantes setmanes després de la mort del pintor.

ⁱⁱ La col·lecció particular de Picasso va ser exposada, en un principi, des de l'any 1978 fins a l'obertura del Musée Picasso el 1985, a les sales de la galeria de Flora del Louvre.